

Datum

26 november 2015

Protokoll fört vid möte i övervakningskommittén för **landsbygdsutvecklingsprogram för landskapet Åland och Ålands strukturfondsprogram, Entreprenörskap och kompetens, programperioden 2014-2020.**

Sekretariatet för den gemensamma övervakningskommittén.

Tid: Torsdagen den 12 november 2015 kl. 13.00 – 15.45

Plats: Alandica Kultur och Kongress, Konferensrum Ryssö, våning II, Mariehamn

Närvarande:

Linnéa Johansson, ordförande, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (§§ 1-3, 10-12)
Henry Lindström, Ålands Producentförbund r.f.
Kerstin Lundberg, Pro Agria Ålands Hushållningssällskap r.f.
Lena Nyman-Wiklund, Högskolan på Åland
Tomas Urvas, Ålands kommunförbund
Henrik Lagerberg, FFC:s lokalorganisation på Åland (frånvarande §§ 10-12)
Mikael Holm, Ålands handikappförbund r.f.
Dan Andersson, Åland näringsliv
Soile Wartainen, Ålands Natur och Miljö r.f.
Mårten Fröjdö, Företagarna på Åland r.f. (frånvarande §§ 9-12)
Rainer Juslin, utbildnings- och kulturavdelningen, Ålands landskapsregering
Conny Nyholm, finansavdelningen, Ålands landskapsregering
Michaela Slotte, enheten för europarätt och externa frågor, Ålands landskapsregering (frånvarande §§ 8-12)
Mona Kårebring-Olsson, miljöbyrån, Ålands landskapsregering

Föredragande:

Susanne Strand, programansvarig Eruf/ESF, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (§ 6)
Sölve Högman, programansvarig Ejflu, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (§§ 3,5,7,9)
Tomas Fellman, ESF-ansvarig, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (§ 4)
Christel Lindholm, koordinator, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (§ 8)

Övriga närvarande:

Mr. Laurent Sens, Generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter (DG EMPL), Europeiska kommissionen
Mr. Pekka Jounila, Generaldirektoratet för regionalpolitik (DG REGIO), Europeiska kommissionen
Mr Kai Heikkilä, Generaldirektoratet för jordbruk (DG AGRI)
Leila Lindström, programansvarig jordbruksbyrån, Ålands landskapsregering
Leif Franzell, finansieringshandläggare jordbruksbyrån, Ålands landskapsregering

Matias Sommarström, ESF-handläggare, näringsavdelningen, Ålands
landskapsregering

Bodil Karlsson, finansavdelningen, Ålands landskapsregering

Ms. Gerd Mattsson, tolk

Ms. Louise Ratford, tolk

1 § Mötets öppnande.

Ordförande Linnéa Johansson hälsade kommitténs medlemmar och speciellt Tomas Urvas som ny ordinarie medlem för Ålands kommunförbund, kommissionens representanter samt alla övriga närvarande välkomna (bilaga 1). Ordförande konstaterade att mötet sammankallats på behörigt sätt och efter presentation av ledamöterna och de övriga deltagarna förklarade hon mötet beslutfört och öppnat.

2 § Godkännande av dagordningen.

Beslut: Dagordningen för mötet godkändes.

3 § Ärenden för kännedom.

Ordförande informerade att Ålands utbildningspolitiska program och Ålands innovationsstrategi har godkänts av kommissionen för uppfyllande av förhandsvillkor för genomförandet av strukturfondsprogrammet genom beslut av den 17 augusti 2015 (bilaga 2) och den 21 september 2015 (bilaga 3).

Sölve Högman informerade om de kompletteringar av teknisk karaktär som behöver infogas i landsbygdsutvecklingsprogrammets första ändringsförslag (förordat på övervakningskommitténs möte den 3 juni 2015). Det justerade förslaget kommer att formellt lämnas in till kommissionen (SFC).

Kommissionens representant Kai Heikkilä tackade för ett gott och konstruktivt samarbete med förvaltningsmyndigheten och ansåg att förslaget kan inlämnas officiellt med förhoppning om ett godkännande innan jul.

Beslut: Informationen antecknades för kännedom.

4 § Genomförda insatser i enlighet med kommunikationsstrategin och planerade informationsinsatser 2016 (Ålands strukturfondsprogram).

Övervakningskommittén granskade och godkände på sitt möte den 12 mars 2015 en kommunikationsstrategi¹ för programmet.

Förvaltningsmyndigheten ska minst en gång om året informera kommittén om de framsteg som gjorts i genomförandet av strategin och om myndighetens analys av resultaten samt om vilka informations- och kommunikationsåtgärder som planeras för nästa år. Övervakningskommittén ska om den anser det vara lämpligt avge ett yttrande om de åtgärder som planeras nästa år.

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 artikel 110.

På mötet presenterade Tomas Fellman genomförda insatser under 2015 och planerade åtgärder 2016 (bilaga 4).

Med beaktande av att det redan nu visats ett stort intresse för projektfinansiering från programmet föreslog ordföranden som en ytterligare kommunikationsåtgärd projektseminarier för kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

Beslut: Antecknades för kännedom.

5 § Genomförda insatser i enlighet med kommunikationsstrategin och planerade informationsinsatser 2016 (Ålands landsbygdsutvecklingsprogram).

Övervakningskommittén granskade och godkände på sitt möte den 3 juni 2015 en kommunikationsstrategi² för programmet.

Förvaltningsmyndigheten ska underrätta kommittén minst en gång per år om vilka framsteg som gjorts i genomförandet av strategin och om sin analys av resultaten samt om planerad information och kommunikation under det följande året.

På mötet presenterade Sölve Högman genomförda insatser under 2015 och planerade åtgärder 2016 (bilaga 3).

I sin presentation betonade han målgruppens betydelse för strategins genomförande. Förutom stödmottagarna är den stora allmänheten mycket viktig. Vid sidan av mindre och riktade insatser vilka genomförts inför ansökningsomgångar hänvisade han till det större Kick-off tillfälle vilket anordnades gemensamt för jordbruks- och strukturfonderna efter att programmen godkänts samt landskapsregeringens lansering av en ny webb plats i juni 2015.

Kommissionens representant Kai Heikkilä efterhörde huruvida det finns uppgifter om de personella insatser som avdelats för genomförandet av kommunikationsstrategin i den godkända kommunikationsplanen varvid S. Högman bekräftade att det finns.

Kommissionens representant Laurent Sens undrade hur stor kunskapen är om de nya programmen bland allmänheten. Susanne Strand hänvisade till att antalet förfrågningar rörande strukturfonderna indikerar på att kunskapen är god men att det inte finns siffror att tillgå. L. Sens föreslog att besökarantalet på hemsidan och/eller sociala medier kunde vara en mätindikator.

Beslut: Antecknades för kännedom.

6 § Programgenomförandet status (Ålands strukturfondsprogram).

På mötet presenterade Susanne Strand genomförandet av de olika programdelarna inom strukturfondsprogrammet enligt bilaga 4.

På basen av hennes presentation om det stora intresset för programfinansiering från den första ansökningsomgången undrade Conny Nyholm om det finns behov

---

² Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 808/2014 artikel 13 och bilaga III

av en ny ansökningsomgång och om så är fallet vilket spelutrymme det finns inom den godkända finansieringsramen?

Strand konstaterade att det kommer att bli en ny ansökningsomgång och att det största spelutrymmet finns inom Socialfonden (ESF) och det särskilda målet *Uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens av arbetskraften*.

Kommissionens representant Pekka Jounila gratulerade till godkännandet av en åländsk innovationsstrategi och informerade att kommissionen kommer att utvärdera dessa. Det är därför viktigt att förvaltningsmyndigheten rapporterar om uppföljningen av resultaten till övervakningskommittén.

Laurent Sens ansåg att den föreslagna strategin i presentationen att starkt styra finansieringsbesluten kopplade till resultat är bra. På så sätt kan en reduktion av stöden möjliggöras om desamma inte uppfylls. På det sättet kan en situation där det inte längre finns tid att reparera om något går fel undvikas.

Mårten Fröjdö efterlyste alternativa mjuka finansieringsformer utöver den föreslagna riskkapitalfinansieringen inom Eruf. Ordföranden hänvisade till de övriga finansieringsformer som idag erbjuds utanför operativprogrammet och som finansieras med nationella medel. Hon konstaterade samtidigt i enlighet med Fröjdös inlägg att förvaltningen av riskfinansieringsinstrumentet för Åland är en utmaning vad gäller förvaltning och trygghet av kompetens men att det åländska programmet totalt sett är litet och man därför måste hitta nya metoder som är anpassade för förhållanden på Åland.

Pekka Jounila efterhörde när instrumentet med riskkapitalfinansiering blir operativt. Med hänvisning till presentationen meddelade ordföranden att ett avtal mellan det utsedda bolaget och landskapsregeringen ännu inte är klart men att målsättningen är att få det klart inom 2015. Avtalet är ett viktigt dokument och kommer med hänvisning till Fröjdös förfrågan om tydlig exit strategi att innehålla omfattande rapporteringskrav.

L. Sens efterhörde orsakerna till förseningarna angående utseende av myndigheter för genomförandet av programmet. Han konstaterade samtidigt att motsvarande förseningar finns inom 90 % av alla medlemsstater.

Strand konstaterade att det inom förvaltningen finns ett omfattande arbete både vad gäller avslutande av programperioden 2007-2013 samtidigt som implementeringen av det nya programmet kräver stora förberedelser och utvecklingsarbete inte minst med det nya elektroniska ärendehanteringssystemet. Angående det system för förvaltning och kontroll som skall utarbetas av medlemsstaterna och föreläggas en revisorsmyndighet innan programmyndigheterna kan utses är det främst delarna avseende det nya IT-systemet som behöver färdigställas. På förfrågan från L. Sens när hon bedömer problemen med IT-systemen vara lösta konstaterade Strand att kraven på IT-systemen är komplexa och att en exakt tidtabell inte kan ges i detta skede.

Beslut: Presentationen antecknades för kännedom.

7 § **Programgenomförandet status (Ålands landsbygdsutvecklingsprogram).**

Sölve Högman presenterade genomförandet av de olika programdelarna inom landsbygdsutvecklingsprogrammet enligt bilaga 5.

Han konstaterade i likhet med Strand att utmaningen är att utveckla fungerande elektroniska ärendehanteringssystem. För landsbygdsutvecklingsprogrammet på Åland sker detta utvecklingsarbete inom ramen för det system HYRRÄ som används på fastlandet.

Tomas Urvas noterade att det verkar vara komplexa e-system varvid Heikkilä konstaterade att problem finns i alla medlemsstater och att det finns en skyldighet för medlemsstaterna att eftersträva elektroniska system som hanterar nödvändig data.

Beslut: Presentationen antecknades för kännedom.

8 § **Utvärderingsplan, Ålands strukturfondsprogram.**

Den förvaltande myndigheten ska utarbeta en utvärderingsplan och förelägga densamma för övervakningskommittén senast ett år efter det att det operativa programmet antagits³.

Till övervakningskommitténs uppgifter hör att granska framstegen när det gäller genomförandet av utvärderingsplanen och uppföljningen av resultaten av utvärderingarna.

Christel Lindholm presenterade utvärderingsplanen enligt bilaga 4.

L. Sens tackade för presentationen och hänvisade till ett gott samarbete i förberedelserna av densamma och önskade ett säkerställande att den föreslagna totalbudgeten för uppdraget omfattar såväl EU-finansiering som nationell offentlig finansiering. Lindholm bekräftade detsamma.

Beslut: Beslöts godkänna utvärderingsplanen enligt bilaga 9.

9 § **Utvärderingsplanen, Ålands landsbygdsutvecklingsprogram.**

I det godkända operativa programmet ingår en utvärderingsplan. Till övervakningskommitténs uppgifter hör att granska den verksamhet och de utfall som hänför sig till framsteg i genomförandet av utvärderingsplanen.

Enligt programmet ansvarar en styrgrupp för den direkta styrningen och samordningen av utvärderingar, innefattande upphandling av externa utvärderingstjänster, löpande styrning av utvärderingen och kvalitetskontroll av utvärderingsrapporter. Styrgruppen kommer att bestå av tjänstemän från programförvaltningen och förslagsvis två representanter från övervakningskommittén.

---

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 artikel 114.

På mötet presenterade Sölve Högman en utvärderingsplan i enlighet med bilaga 10. Utmaningen inför uppdraget blir att få bra miljöuppföljningssystem. Han betonade samtidigt stödmottagarnas ansvar och betydelse för att utvärderingsuppdraget kan genomföras så bra som möjligt. Målsättningen är att under 2015 tillsätta en styrgrupp och under våren 2016 upphandla uppdraget.

Ordförande tackade för presentationen och efterhörde intresse att föreslå två representanter (en man/en kvinna) till utvärderingens styrgrupp.

Beslut: Beslöts omfatta mötets förslag att utse Kerstin Lundberg och Henry Lindström till representanter i styrgruppen.

10 § Övriga ärenden.

K. Heikkilä lyfte upp den akuta flyktingsituation som råder i Europa och från kommissionens sida rekommenderar man medlemsstaterna att aktivt fundera över möjligheterna att kunna beakta flyktingpolitiken med eventuella åtgärder som kan underlätta situationen även om det inte är ett absolut krav i enlighet med kommissionens regelverk.

Ordförande lovade återkomma till saken på övervakningskommitténs nästa möte.

11 § Nästa möte.

Föreslås att nästa möte hålls tisdag förmiddag den 3 maj 2016.

12 § Mötets avslutande.

Ordförande tackade övervakningskommitténs medlemmar, tjänstemän och kommissionens representanter och tolkar för mötet och avslutade detsamma kl. 15.45.

Ordförande
Linnéa Johansson

Sekreterare
Christel Lindholm

Europeiska Gemenskapen

Enligt sändlista Bilaga 1

Hänvisning
Initiativ

Kontaktperson
Christel Lindholm

Ärende
**ERSÄTTANDE AV ORDINARIE MEDLEM OCH
TILLSÄTTANDE AV ERSÄTTANDE MEDLEM I
ÖVERVAKNINGSKOMMITTÉ FÖR ÅLANDS EU-
PROGRAM 2014-2020**

Landskapsregeringen har den 1 juli 2015 beslutat utse följande person som ny ordinarie medlem då tidigare ordinarie medlemmen övergått i annan tjänst samt utse ersättare i den gemensamma övervakningskommittén¹ för **landsbygdsutvecklingsprogram för landskapet Åland och Ålands strukturfondsprogram, Entreprenörskap och kompetens för programperioden 2014-2020**. Uppdraget omfattar perioden fr.o.m 1.7 2015 till som längst 30.6.2024 eller fram till dess att det har tillsatts en ny övervakningskommitté för nästa programperiod och för avslutande av programperioden 2014-2020:

Tomas Urvas, **Ålands kommunförbund**, ersätter Erik Brunström som ordinarie medlem.

Magnus Sandberg, **Ålands kommunförbund**, utses till ersättande medlem.

Näringsavdelningen upprätthåller sekretariatet för övervakningskommittén. Europeiska kommissionens tjänstemän skall på eget initiativ delta i kommitténs arbete som rådgivare.

Avdelningschef Linnéa Johansson, näringsavdelningen är ordförande och Europarättschef Michaela Slotte är viceordförande samt koordinatör vid näringsavdelningens allmänna byrå är kommitténs sekreterare.

Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014-2020 som godkänts av Europeiska kommissionen den 13 februari 2015 omfattar hela landskapet Åland och har som övergripande målsättning att bidra till en hållbar ekonomisk och smart utveckling på landsbygden och till att utveckla och diversifiera det till landsbygden kopplade näringslivet. Programmet skall dessutom bidra till att stärka och utveckla de redan goda natur- och miljöförhållandena samt stärka landskapets attraktivitet som samhälle. Pro-

grammets främsta prioritering är att säkerställa en tillräcklig primärproduktion och på så sätt se till att det finns livsmedel för konsumenterna och råmaterial för Ålands livsmedelsindustri. Detta bör bygga på ett konkurrenskraftigt och miljövänligt hållbart jordbruk.

Den offentliga finansieringsramen för hela perioden är 57,9 miljoner euro varav Europeiska jordbruksfondens (Ejflu) medfinansiering uppgår till 20,7 miljoner euro och övrig nationell offentlig finansiering till 37,2 miljoner euro.

Strukturfondsprogrammet Entreprenörskap och kompetens som godkänts av Europeiska kommissionen den 17 december 2014 omfattar hela landskapet Åland och har som övergripande målsättning att utveckla kunskapen och förbättra kompetensen inom arbetslivet, öka sysselsättningen, produktiviteten och innovationskapaciteten. Målet är att förnya och diversifiera det åländska näringslivet och bidra till ett välutbildat, jämställt och aktivt inkluderande samhälle. En hög sysselsättningsgrad och därmed skattekraft, konkurrenskraftiga företag och en långsiktigt hållbar tillväxt skapar grund för att behålla den åländska välfärden på en fortsatt hög nivå.

Den offentliga finansieringsramen för hela perioden är 9,6 miljoner euro varav finansieringen från Europeiska socialfonden (ESF) uppgår till 2,6 miljoner och Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) till 2,4 miljoner euro. Övrig nationell offentlig finansiering uppgår till 4,8 miljoner euro.

Övervakningskommitténs uppgifter för programperioden 2014-2020 regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 artikel 49. Enligt denna ska övervakningskommittén

1. sammanträda minst en gång om året och ska granska programmets genomförande och framstegen när det gäller att uppnå dess mål. Vid granskningen ska den ta hänsyn till ekonomiska uppgifter och allmänna och programspecifika indikatorer, inklusive förändringar i värdet från resultatindikatorerna och framsteg i riktning mot kvantifierade målvärden och de delmål som anges i de resultatramar som avses i artikel 21.1 och, där så behövs, resultaten av kvalitativa analyser.
2. undersöka alla frågor som påverkar programmets resultat, inklusive resultatöversynen.
3. rådfrågas och ska, om den anser att det är lämpligt, avge ett yttrande om alla ändringar av programmet som föreslås av den förvaltande myndigheten.
4. få lämna synpunkter till den förvaltande myndigheten om genomförandet och utvärderingen av programmet, inklusive åtgärder för att minska stödmottagarnas administrativa börda. Övervakningskommittén ska övervaka åtgärder som vidtas till följd av synpunkterna.

Övervakningskommittén ska, utöver de funktioner som avses i artikel 49 i förordning (EU) nr 1303/2013, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 artikel 74 försäkra sig om **landsbygdsprogrammets** prestationer och om att det genomförs på ett ändamålsenligt sätt. Kommittén ska därför

- inom fyra månader från beslutet om programmets godkännande höras och lämna ett yttrande om urvalskriterierna för finansiering av insatser; dessa kriterier ska ses över på grundval av programplaneringsbehoven,
- granska den verksamhet och de utfall som hänför sig till framsteg i genomförandet av utvärderingsplanen för programmet,

- i synnerhet granska sådana åtgärder inom programmet som rör uppfyllandet av förhandsvillkor som omfattas av förvaltningsmyndighetens ansvar, och underlättas om åtgärder för uppfyllandet av förhandsvillkoren,
- delta i det nationella landsbygdsnätverket för att utbyta information om programgenomförandet, och
- granska och godkänna de årliga genomföranderapporterna innan dessa skickas in till kommissionen.

Övervakningskommittén ska för **strukturfondsprogrammet Entreprenörskap och kompetens** i enlighet med samma förordning artikel 110 i synnerhet *granska*

1.

- a) frågor som påverkar det operativa programmets resultat,
- b) framstegen när det gäller genomförandet av utvärderingsplanen och uppföljningen av resultaten av utvärderingarna,
- c) genomförandet av kommunikationsstrategin,
- d) genomförandet av större projekt,
- e) genomförandet av gemensamma handlingsplaner,
- f) åtgärder för att främja jämställdhet, lika möjligheter och icke-diskriminering, inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar,
- g) åtgärder för att främja hållbar utveckling,
- h) om tillämpliga förhandsvillkor inte är uppfyllda den dag då partnerskapsöverenskommelsen och det operativa programmet lämnas in, framsteg med åtgärderna för att uppfylla de tillämpliga förhandsvillkoren,
- i) finansieringsinstrument.

2. Med avvikelse från vad som sägs i artikel 49.3 ska övervakningskommittén *granska och godkänna* följande:

- a) Den metod och de kriterier som används för att välja ut insatser.
- b) Årsrapporter och slutrapporter om genomförandet.
- c) Utvärderingsplanen för det operativa programmet och eventuella ändringar av planen, inbegripet där någon av dem ingår i en gemensam utvärderingsplan enligt artikel 114.1.
- d) Kommunikationsstrategin för det operativa programmet och eventuella ändringar av strategin.
- e) Eventuella förslag till ändringar av det operativa programmet från den förvaltande myndigheten

Mötesarvoden och reseersättningar utgår i enlighet med landskapsregeringens beslut om kommittéarvoden.

BILAGA

Besvärsanvisning

1

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 artikel 47

1. Inom tre månader från dagen för anmälan till medlemsstaten av kommissionens beslut att anta ett program, ska medlemsstaten inrätta en kommitté i enlighet med sina institutionella, rättsliga och finansiella ramar för att övervaka genomförandet av programmet i samförstånd med den förvaltande myndigheten (nedan kallad *övervakningskommittén*).

En medlemsstat får inrätta en enda övervakningskommitté för mer än ett program som samfinansieras av de europeiska struktur- och investeringsfonderna.

2. Varje övervakningskommitté ska utarbeta och anta sin egen arbetsordning i enlighet med den berörda medlemsstatens institutionella, rättsliga och finansiella ramar

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 artikel 48

1. Medlemsstaten ska besluta om övervakningskommitténs sammansättning, under förutsättning att den består av de berörda myndigheterna i medlemsstaten, förmedlande organ samt företrädare för de parter som avses i artikel 5. Parternas företrädare ska bemyndigas att ingå i övervakningskommittén av respektive parter enligt öppna förfaranden. Varje ledamot av övervakningskommittén får vara röstberättigad.

2. Förteckningen över övervakningskommitténs medlemmar ska offentliggöras.

3. Kommissionen ska delta i övervakningskommitténs arbete i egenskap av rådgivare.

5. Övervakningskommitténs ordförande ska vara en företrädare för medlemsstaten eller den förvaltande myndigheten.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 artikel 5

För partnerskapsöverenskommelsen och varje program ska varje medlemsstat i enlighet med sin institutionella och rättsliga ram organisera ett partnerskap med behöriga regionala och lokala myndigheter. Partnerskapet ska också inbegripa följande deltagare:

a) Behöriga lokala och andra myndigheter

b) Näringslivets och arbetsmarknadens organisationer

c) Relevanta företrädare för civilsamhället, även miljöorganisationer, icke-statliga organisationer och organisationer som arbetar för social delaktighet, jämställdhet och icke-diskriminering.

Enligt principen om flernivåstyre ska medlemsstaterna låta de parter som avses i punkt 1 delta i utarbetandet av partnerskapsöverenskommelser och lägesrapporter under utformningen och genomförandet av programmen, däribland genom att delta i övervakningskommittéerna för de programmen i enlighet med artikel 48.

Sändlista:

Erik Brunström, xxxxxxxxxxxx

Magnus Sandberg, xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

EUROPEAN COMMISSION
DG Employment, Social Affairs and Inclusion

Directorate-General
The Director-General

Brussels, 17 August 2015

Ms Linnéa Johansson
Ålands landskapsregering
AX-22111 Mariehamn, Åland

Sent via SFC

Dear Ms Johansson,

Thank you for your letter of 23 July 2015 (Ares No(2015)3097252) regarding the reporting on the fulfilment of the ex-ante conditionalities which were not fulfilled at the date of submission of the Partnership Agreement of Finland and the operational programme "Entreprenörskap och kompetens, Ålands strukturfondsprogram 2014-2020".

Following the assessment of the information provided in the above letter, we agree with your self-assessment. Therefore, the Commission concludes that the ex-ante conditionalities on lifelong learning and Vocational Education and Training (No 10.3 and 10.4) are fulfilled.

Michel Servoz

Cc: DG REGIO, Angela Martinez Sarasola

EUROPEAN COMMISSION
DG Employment, Social Affairs and Inclusion
Directorate-General
The Director-General

Brussels,
EMPL/E5/JS/LS/pt

Ms Linnéa Johansson
Ålands landskapsregering
AX-22111 Mariehamn
Åland

Sent via SFC2014

Dear Ms Johansson,

Thank you for your letter of 23 July 2015 (Ares No(2015)3097252) regarding the reporting on the fulfilment of the ex-ante conditionalities which were not fulfilled at the date of submission of the Partnership Agreement of Finland and the operational programme "Entreprenörskap och kompetens, Ålands strukturfondsprogram 2014-2020".

Following the assessment of the information provided in the above letter, we agree with your self-assessment. Therefore, the Commission concludes that the ex-ante conditionality on research and innovation (No 1.1) for Åland is fulfilled.

Yours sincerely,

Michel Servoz

Cc: DG REGIO, Angela Martinez Sarasola

ENTREPRENÖRSKAP OCH KOMPETENS STRUKTURFONDSPROGRAM PÅ ÅLAND 2014-2020

EUROPEISKA REGIONALA
UTVECKLINGSFONDEN (ERUF)

EUROPEISKA SOCIALFONDEN (ESF)

BILAGA 4

Alandica 12 november 2015

Tomas Fellman

KOMMUNIKATIONSSTRATEGI ERUF/ESF

- Verktyg för hur programmet kommuniceras ut till stödmottagarna.
- Gäller både Eruf och ESF

VAD HAR GJORTS?

- Analys av nuläget
  - Kick off i mars 2015
  - Annonser om medel att söka i april 2015
  - Generell information genom:
    - Facebook
    - Hemsidan
    - Direkta möten

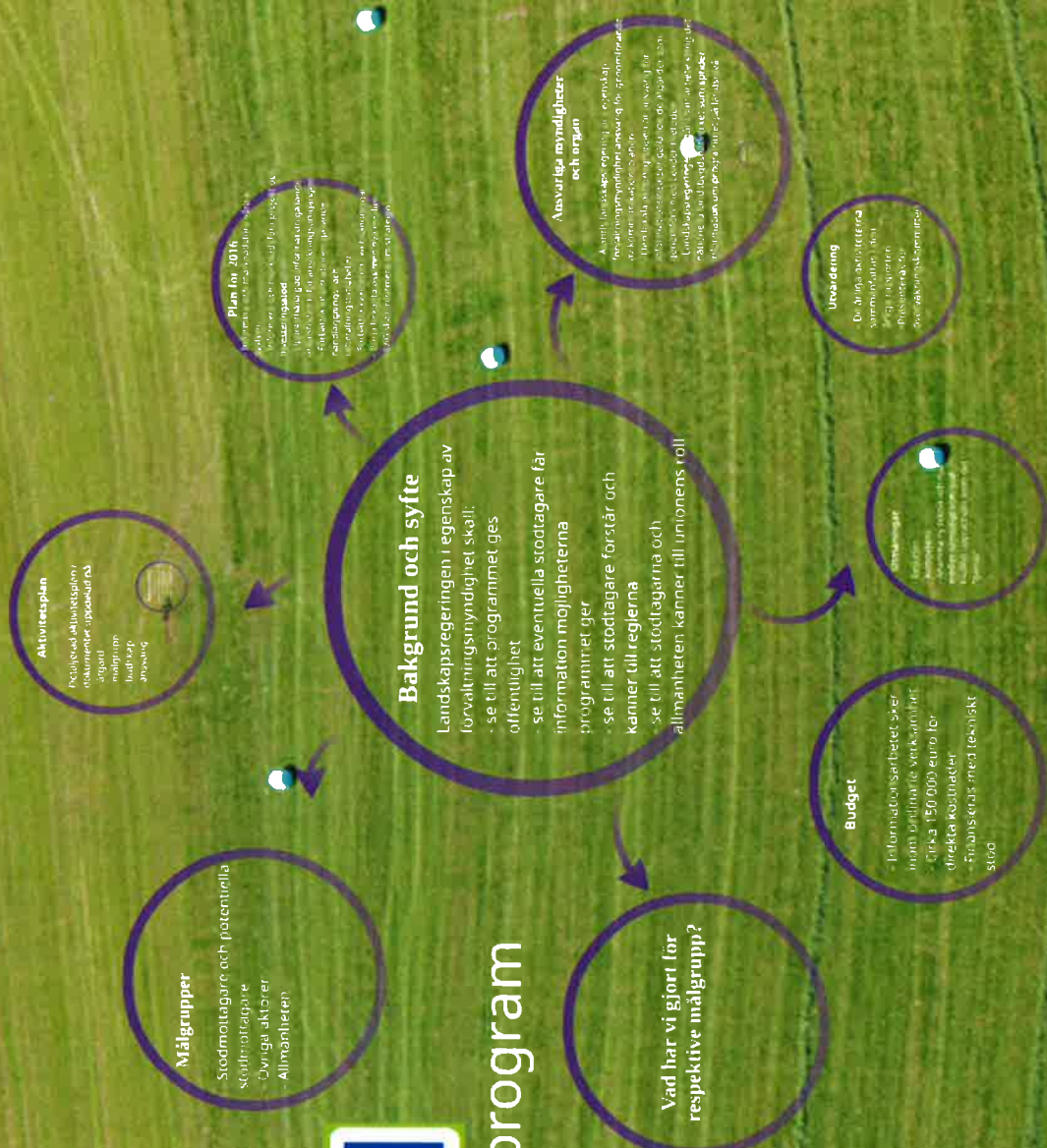

VAD GÖRS 2016?

- Lathund till projektägarna prioriteras
  - Stor vikt läggs på uppföljning
- Direkt kommunikation med projektägarna
- Nästa ansökningsrunda blir våren 2016 inom de särskilda mål där det finns medel kvar.

Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014-2020 - Kommunikationsstrategi

handlägg
utbetalning
- Förbättra
- Börja bek
- LAG skall

Bakgrund och syfte

Landskapsregeringen i egenskap av förvaltningsmyndighet skall:

- se till att programmet ges offentlighet
- se till att eventuella stödtagare får information om möjligheterna
- programmet ger
- se till att stödtagare förstår och känner till reglerna
- se till att stödtagarna och allmänheten känner till unionens roll

Prezi

Ansvariga myndigheter och organ

- Ålands landskapsregering är i egenskap förvaltningsmyndighet ansvarig för genomförande av kommunikationsplanen
- Den lokala aktionsgruppen är ansvarig för informationsinsatser gällande de åtgärder som genomförs med Leader-metoden
- Landskapsregeringen ingår i samarbete kring det nationella landsbygdsnätverket som sprider information om programmet på landsnivå

Prezi

Målgrupper

- Stödmottagare och potentiella stödmottagare
- Övriga aktörer
- Allmänheten

Allmänheten:

- Allmän programkick-off mars 2015 med övergripande presentation av programmet
- Lansering av landskapsregeringens nya hemsida i juni

Stödmottagar och övriga

- Jordbruksbyrån
informerar
- Gruppmail
- Närvaro på sociala
medier
- Informationsträffar
med lantbrukssekr. och
rådgivare

Prezi

Plan för 2016

- Informera och marknadsföra våra e-system
- Informera och marknadsföra projekt och investeringsstöd
- Upprätthålla god information gällande arealstöden inför ansökningsomgången
- Förbättra informationen gällande handläggnings- och utbetalningstidtabeller
- Förbättra kvaliteten i websändningar
- Börja bekanta oss med nya medier
- LAG skall informera om strategin

Prezi

Budget

- Informationsarbetet sker inom ordinarie verksamhet
- Cirka 150 000 euro för direkta kostnader
- Finansieras med tekniskt stöd

ENTREPRENÖRSKAP OCH KOMPETENS STRUKTURFONDSPROGRAM PÅ ÅLAND 2014-2020

EUROPEISKA REGIONALA
UTVECKLINGSFONDEN (ERUF)

EUROPEISKA SOCIALFONDEN (ESF)

Alandica 3 juni 2015

Susanne Strand

Bilaga 6

GENOMFÖRANDE 2015

- Lansering av programmen 12.3.2015
- Första ÖK möte 12.3.2015
  - Urvalskriterier behandlades
  - Kommunikationsstrategi fastställdes
- Landskapsregeringen fastställt av Ök behandlade urvalskriterier 28.4.2015 samt kommunikationsstrategi 19.5.2015.
- Landskapsregeringen fastställt stödberättigande kostnader 21.4.2015. Förenklade kostnadsmodeller ingår.
- Landskapsregeringen fastställt Innovationsstrategi för Åland, en förhandsbedömning för offentligt riskkapital samt stödnivåer för finansiering ur programmet 12.5.2015.
- Landskapsregeringen fastställt utbildningspolitiska program 25.6.2015.

ANSÖKNINGSOMGÅNG 1

- Ansökningsomgång – 12.6.2015 genomfördes delvis genom den nya E-tjänsten. Information via media och hemsida samt sociala medier.
- Skild ansökningsrunda utannonserades gällande förvaltningen och genomförande av det offentliga riskkapitalet.
- Totalt 15 stycken ansökningar för beredning, varav 4 st söker finansiering från Eruf och 11 st finansiering från ESF.
- En ansökan inkom gällande förvaltningen av det offentliga riskkapitalet.

ANSÖKNINGAR FÖR BEREDNING (PROJEKT)

Tematiskt mål	Ram offentlig finansiering €	Sökt finansiering €	Andel av ram %	Antal projekt
1 Främja företagsinvesteringar inom innovation och forskning	696 760	911 250	130,78	2
3 Stödja små och medelstora företags (SMF) förmåga att inleda tillväxt- och innovationsarbeten	929 016	1 058 000	113,88	2
8 Minskad arbetslöshet med fokus på ungdomar och ökad rörlighet på arbetsmarknaden	1 483 884	1 699 000	114,50	2
9 Minskad risk för marginalisering	989 258	1 717 790	173,64	3
10.3 Uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens av arbetskraften	2 040 362	1 494 487	73,25	4
10.4 Flexibla och relevanta utbildningssystem	432 780	527 000	121,77	2

SAMMANFATTNING AV PROJEKTEN

- Omfattande projekt, tidsmässigt och även budgetmässigt.
- Ansökningar inom hela programmet.
- Kräver noggrann beredning av LR, kompletteringar gällande årsvisa finansieringsupplägg samt bedömningar av måluppfyllelsen.
- Målsättning beslut gällande samtliga projekt inom detta år.
- Ny ansökningsrunda 2016 i första hand ESF
- Noggrann uppföljning av beviljade projekt och mer kontakt under pågående projekt än tidigare.

PROGRAMFINANSIERING- OFFENTLIGT RISKKAPITAL

Milj € 9,991	Prioriteringar	Stödform	Offentlig finansiering EU 50 %
Entreprenörskap och innovation 4,645 Meuro	Främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation	Offentligt riskkapital Projektstöd	3,718
	Stödja kapacitet för SMF att växa på regionala, nationella och internationella marknader och ägnat sig åt innovationsprocesser	Projektstöd	0,928
Delaktighet och kompetens 4,946 Meuro	Främja sysselsättning för arbetssökande o stöda arbetstagares rörlighet	Projektstöd	1,484
	Främja social inkludering	Projektstöd	0,988
	Stärka lika tillgång till livslångt lärande	Projektstöd Företagsstöd	1,606
	Förbättra utbildningens relevans för arbetsmarknaden	Projektstöd	0,866
TA 0,399 Meuro	Programadministration		0,398

OFFENTLIGT RISKKAPITAL

- En ansökan inkom innefattande investeringsstrategi och verksamhetsplan.
- LR beslöt 5.11.2015 att Ålands Utvecklings Ab (ÅUAB) genomför finansieringsinstrumentet offentligt riskkapital. ÅUAB är Ålands landskapsregerings riskkapitalbolag som investerar offentliga medel i unga, onoterade bolag med anknytning till Åland.
- Insatsen kommer att påbörjas inom kort
- Målgruppen för insatsen är SMF som vid tidpunkten för den första riskfinansieringsinvesteringen är onoterade och befinner sig i en start/utvecklingsfas.
- Finansieringsinstrumentet ska aldrig utgöra mer än 50 % i varje enskild investering i målföretag. Övrigt ägarkapital ska vara privat och då räknas inte målföretagets ägarinsatser.

ÖVRIG ADMINISTRATION

- Utnämning av myndigheter, målsättning att detta ska vara gjort 2015.
- Informationssystem under uppbyggnad

Leverantören Sigma har utarbetat ett system för att i elektronisk form registrera och lagra uppgifter om varje verksamhet som är nödvändig för övervakning, utvärdering, ekonomisk förvaltning, kontroller och revisioner

Lösningen bygger nästan helt på landskapsregeringens centrala ärende-, process- och dokumenthanteringssystem, W3D3. Lösningen är ett externt publicerat och ett internt publicerat, webbaserat användargränssnitt till W3D3 specialdesignade för att stödja användarna genom hela processen.

Leader

- En ansökan om förberedande stöd
- Ett förslag till leaderstrategi inlämnades
- Landskapsregeringen godkände strategin 30 september
- Ansökan om driftsbidrag inlämnad
- Projektbeviljande när e-systemen färdiga

Utbetalning

- Förskott (85 %) på kompensationsbidraget betalades 30.10
- Totalt 2.660.000 euro varav 971.000 euro från EJFLU och 1.689.000 från LR
- Förskott (80 %) för miljö och ekologisk produktion betalas i mitten av december
- Slutdelarna betalas i slutet av maj 2016

Sampo

- Utbetalningssystem
- Innebär att vi skall sköta betalningar och rapportering integrerat i handläggningssystemen
- Beräknas tas i bruk 1.1. 2016, innan dess görs betalningar i gamla system

Stödtillämpningen

- Ett enormt projekt
- Har utvecklats vartefter implementeringen av programmet
- Långt i från klart
- Problem

Utveckling av regelverk

- Fastställande av landskapslagen om finansiering av landsbygdsnärningar
- Regler om investeringsstöd skall uppdateras efter programändring
- Regelverk för arealstöd klart före ansökan

**ÅLANDS STRUKTURFONDSPROGRAM
ENTREPRENÖRSKAP OCH KOMPETENS
2014-2020
ERUF/ESF**

UTVÄRDERINGSPLAN

**Alandica 12 november 2015
Christel Lindholm**

Bilaga 8

VARFÖR UTVÄRDERING

- Förbättra kvaliteten och genomförandet av programmet
- Bedöma effektiviteten och verkan av programfinansieringen i förhållande till programmets målsättning, fondernas målsättning och i förhållande till Europa 2020 strategin
- Minst en gång under programperioden
- Samtliga sex investeringsprioriteringar och särskilda mål
- Till hjälp en UTVÄRDERINGSPLAN som skall godkännas av ÖK .....till Kommissionen SFC

HUR

- TRE STEG – anpassat efter förvaltningsmyndighetens rapportering till ÖK och Kommissionen
  - **STEG 1** Utvärderingsfrågor, analys av övervakning från EU stödtillämpningen (bl.a. indikatorer), intervjuer med stöntagare och programförvaltning
  - **STEG 2** Se steg 1 + kompletterad med en teoribaserad preliminär bedömning
  - **STEG 3** Utvärderingsfrågor (långsiktighet), teoribaserad slutlig bedömning av måluppfyllelse i OP och Europas gemensamma tillväxt- och sysselsättningsstrategi
  - VIKTIGA RESULTATINDIKATORER (Bilaga)
-

NÄR

- Terms of Reference (Anbudsförfrågan) Våren 2016
- Val av utvärderare Hösten 2016
- Delrapport 1 (**steg 1**) Våren 2017
- Delrapport 2 (**steg 2**) Våren 2019
- Slutrapport 3 (**steg 3**) + kvalitetsbedömning Våren 2022

UTVÄRDERINGSFRÅGOR

STEG 1 (2017)

- Har målen i kommunikationsstrategin uppnåtts?
- Har kommunikationsåtgärderna nått målgrupperna effektivt?

STEG 1 (2017) och STEG 2 (2019)

- Har projektstyrningen varit effektiv?
- Hur väl har genomförda förenklingar i programgenomförandet fungerat?

UTVÄRDERINGSFRÅGOR

STEG 3 (2022)

- Måluppfyllelse i programmets insatsområden?
- Programmets bidrag?
- Finns det övriga faktorer till förändringen i programområdet?
- Långsiktigt?
- Inverkan på de bredare politiska målen i uppföljningen av EU 2020?

VEM

- **Oberoende utvärderare** utför utvärderingsuppdraget
- **Intern arbetsgrupp** utformar ToR (anbudsunderlaget) enligt utvärderingsplanen och bjuder ut uppdraget
- **Förvaltningsmyndigheten** avrapporterar kontinuerligt till ÖK
- **ÖK** granskar och godkänner delrapporterna och slutrapporten inklusive kvalitetsbedömning
- **ÖK** granskar och godkänner alla rekommendationer och ev. förändringar i OP

VIKTIGT

- Budget och tekniskt stöd
- Litet program och proportionalitet
- PUBLICITET för att sprida erfarenheter

TACK!

Utvärderingsplan 2014-2020

**”Entreprenörskap och kompetens”
Ålands strukturfondsprogram
ESF/Eruf**

CCI 2014FI05M2OP001

Version 1.0 Godkänd av övervakningskommittén 12.11.2015

27 oktober 2015

1. INLEDNING.....	2
2. UTVÄRDERING.....	3
2.1 Utvärdering - en löpande process	3
2.2 Resurser för utvärdering	4
2.3 Resultat från utvärderingen	4
2.4 Indikativ budget.....	5
2.5 Metodval.....	5
2.6 Indikativa utvärderingsfrågor	6
2.7 Tidsplan	7

Bilaga 1 Tidsplan för genomförandet av utvärderingen

Bilaga 2 Tidsplan för rapportering

Bilaga 3 Sammanställning resultatindikatorer

1. INLEDNING

Utvärderingsplanen för strukturfondsprogrammet ”Entreprenörskap och kompetens” med finansiering från Europeiska socialfonden (ESF) och Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), i fortsättningen programmet, har beaktat bestämmelserna i förordningen som fastställer *gemensamma bestämmelser* för de europeiska struktur- och investeringsfonderna och *allmänna bestämmelser* för strukturfonderna¹ samt kommissionens riktlinjer om utvärdering och övervakning².

Under programperioden ska man åtminstone en gång med hjälp av en utvärdering av effekterna bedöma hur stödet från strukturfonderna har medverkat till målen för programmets insatsområden *Entreprenörskap och innovation* (Eruf) och *Delaktighet och kompetens* (ESF) samt *Tekniskt stöd* (ESF). Programmets finansiering uppgår till sammanlagt 9.991.000 euro varav 2.322.538 euro kommer från Eruf och 2.672.962 euro från ESF. Ytterligare 4.995.500 euro finansieras med nationella medel.

Planen omfattar hela programperioden och ska granskas och godkännas av övervakningskommittén. Planen ses över regelbundet och anpassas för att på bästa sätt kunna möta syftet med utvärderingen vilken ska förbättra kvaliteten på programmets utformning och genomförande samt att bedöma dess effektivitet och verkan. Programmets verkan ska utvärderas mot bakgrund av de respektive europeiska struktur- och investeringsfondernas uppdrag i förhållande till målen i unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och med hänsyn till programmets omfattning i förhållande till BNP och arbetslöshetsrelaterade mål inom det berörda programområdet, där så är lämpligt.

Uppdraget ska kunna utvärdera programmets bidrag i förhållande till de fondspecifika målen bl.a. genom att främja hög sysselsättning och kvalitet i arbetet, förbättra tillträdet till arbetsmarknaden, stödja arbetsmarknadens rörlighet, främja en hög utbildningsnivå och öka den sociala delaktigheten (ESF) samt förstärka den ekonomiska, sociala och territoriella samanhållningen genom att motverka de viktigaste regionala obalanserna (Eruf). En utvärdering av programmets effekter bör bedömas i förhållande till de gemensamma mål som är uppsatta i EU:s gemensamma tillväxt och sysselsättningsstrategi (EU 2020) med mätbara mål för bl.a. andel av EU:s BNP som investeras i forskning och utveckling (FoU), sysselsättnings- och utbildningsmål samt en mindre andel av människor som lever i utanförskap.

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om *gemensamma bestämmelser* för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av *allmänna bestämmelser* för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006, artiklarna 54,56,110 och 114

² Guidance Document on Evaluation Plans, Terms of Reference for impact Evaluations, Guidance on Quality Management of External Evaluations
Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy, European Social Fund, Guidance document
Guidance document on monitoring and evaluation, European Cohesion Fund, European Regional Development Fund

Utvärderingen kommer således att omfatta programmets samtliga sex investeringsprioriteringar och särskilda mål³.

Utvärderingsplanen bygger även delvis på erfarenheter från tidigare program på Åland som delfinansierats från EU:s strukturfonder. Genom en löpande utvärderingsprocess i flera steg med fokus på utvärdering av effekterna i slutet av perioden skapas ett större utrymme för en lärande process under vägens gång. Erfarenheter med halvtidsutvärderingar fokuserade på resultatuppföljning i ett för tidigt skede av programcykeln har inte visat sig vara effektivt.

Utvärderingsplanen utgör ett viktigt verktyg för planeringen av utvärderingsuppdraget. Utvärderingsplanen överlämnas därefter till Europeiska kommissionen.

I planen definieras den strategi som valts för att utvärdera effekterna av programmets prioriteringar och särskilda mål. Utvärderingens resultat förmedlar information till övervakningskommittén, beslutsfattare och genomförandeorgan och utgör viktig information för programmets uppföljning vilken ska ingå i de årliga genomföranderapporterna (2016 till och med 2023), framstegsrapporterna (2017 och 2019) och slutrapporten.

Ramarna för utvärderingsuppdraget, mål och det faktiska genomförandet beskrivs på ett överskådligt sätt. Den anger även en översikt av de resurser som krävs och en indikativ tidsplan.

I planen beaktas proportionalitetsprincipen med hänsyn till nivån på det stöd som anslagits i det operativa programmet för genomförandet av insatser inklusive tekniskt stöd för programadministration. Proportionalitetsprincipen omfattar även det allmänna målet att minska den administrativa bördan för de organ som deltar i förvaltning av programmet vilket även inbegriper utvärdering⁴.

2. UTVÄRDERING

2.1 Utvärdering - en löpande process

Förvaltningsmyndigheten har ansvaret för att utforma och leverera utvärderingsplanen och presentera den för övervakningskommittén för granskning och godkännande.

---

³ Eruf:

Investeringsprioritering enligt EU 1301/2013 artikel 5.1b och Särskilt mål; *Att främja affärsutveckling, tillväxt och innovationer*

Investeringsprioritering enligt EU 1301/2013 artikel 5.3 d och Särskilt mål; *Att främja konkurrenskraft hos små och medelstora företag (SMF)*

ESF:

Investeringsprioritering enligt EU 1304/2013 artikel 3.1 a i) och Särskilt mål; *Minskad arbetslöshet med fokus på ungdomar och ökad rörlighet på arbetsmarknaden*

Investeringsprioritering enligt EU 1304/2013 artikel 3.1 b i) och Särskilt mål; *Minskad risk för marginalisering*

Investeringsprioritering enligt EU 1304/2013 artikel 3.1c iii) och Särskilt mål; *Uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens av arbetskraften*

Investeringsprioritering enligt EU 1304/2013 artikel 3.1 c iv) och Särskilt mål; *Flexibla och relevanta utbildningssystem*

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om *gemensamma bestämmelser*, artiklarna 4.5

Personal från förvaltningsmyndigheten tillsammans med övervakningskommitténs sekretariat och chefen för förvaltningsmyndigheten bildar en intern arbetsgrupp för en löpande utvärderingsprocess.

I samband med att utvärderingsplanen presenteras föreslås att övervakningskommittén tillika fungerar som styrgrupp för utvärderingsuppdraget. Utvärderingsplanen ska ses som ett strategiskt dokument, genom vilket övervakningskommittén ges möjlighet att ta ställning till de olika delarna i den löpande processen och deras tidsplan. Övervakningskommittén kan när som helst föreslå för förvaltningsmyndigheten behov av ändringar och godkänna ändringsförslag som anses nödvändiga. Varje ny godkänd version av utvärderingsplanen inlämnas till kommissionen (via SFC systemet⁵).

Alla påpekanden, rekommendationer och eventuella uppföljningsåtgärder med beaktande av utvärderingsresultaten kommer att behandlas i övervakningskommittén.

Förvaltningsmyndigheten ansvarar för upphandlingen av externa experter. Den interna arbetsgruppen utarbetar ett anbudsunderlag för utvärderingsuppdraget. För uppdraget kommer kommissionens riktlinjer att användas, liksom erfarenhet av tidigare offentlig upphandling av utvärderingar.

2.2 Resurser för utvärdering

Utvärderingarna kommer att använda ett blandat tillvägagångssätt som genomförs av såväl intern personal hos förvaltningsmyndigheten som extern expertis. Olika tillvägagångssätt kan definieras för enskilda delar. Extern expertis kommer att förses med information och input från interna bedömningar från förvaltningsmyndigheten, övervakningskommittén och pågående diskussioner.

De slutliga utvärderingsresultaten kommer från externa experter. Experterna är funktionellt oberoende och fristående från programmets genomförandeorganisation⁶.

2.3 Resultat från utvärderingen

Övervakningskommittén har en viktig roll i utvärderingsprocessen och får tillgång till all information som rör utvärderingsuppdraget.

Den interna arbetsgruppen kommer att diskutera resultaten och rekommendationerna från utvärderaren. Ett utkast till bemötande kommer att presenteras för övervakningskommittén som diskuterar, granskar och föreslår eventuella ändringar och kompletteringar. Övervakningskommittén enas därefter om uppföljningen av varje rekommendation.

Eftersom övervakningskommitténs arbete, offentliga möteshandlingar och protokoll presenteras för allmänheten på landskapsregeringens hemsida www.regeringen.ax får allmänheten god information om utvärderingen, dess resultat och eventuella åtgärder.

---

⁵ Elektroniskt system för datautbyte SFC2014 för allt officiellt informationsutbyte mellan medlemsstaterna och kommissionen.

⁶Utvärderingarna ska utföras av interna eller externa experter som fungerar fristående från de myndigheter som har ansvar för genomförandet av programmet, EU nr 1303/2013 artikel 54.3.

Utvärderingsrapporterna kommer att offentliggöras i sin helhet på www.regeringen.ax.

2.4 Indikativ budget

En preliminär budget har gjorts för hela programperioden. I budgeten reserveras ca 50 000 euro för utvärderingsuppdraget och består till 50 procent delfinansiering från Europeiska socialfonden (ESF) och 50 % nationell offentlig finansiering. Anslaget upptas i budgeten för tekniskt stöd. I den händelse budgeten för tekniskt stöd är för liten och det bedöms nödvändigt finansieras den överstigande delen med nationell finansiering inom ramen för näringsavdelningens budget.

Dessutom kommer förvaltningsmyndighetens egna personalresurser tas i anspråk för uppföljning av programmets indikatorer som ska redovisas i de årliga genomföranderapporterna och en slutlig genomföranderapport (2016-2023). Innehållet i rapporterna blir en viktig datakälla för utvärderarna för närmare analys av programmets måluppfyllelse.

2.5 Metodval

Utvärderingen kommer att ske i tre steg och avrapporteras under åren 2017, 2019 och 2022.

Utvärdering av programmets genomförande och övervakning kommer att ske i steg 1 och 2 i början av programperioden. I steg 1 omfattar den även genomförandet av kommunikationsstrategin.

Utvärderingens analyser och slutsatser ska utgå från ett lärande perspektiv med syfte att förmedla idéer och erfarenheter som kan användas för eventuella förbättringar av programgenomförandet.

Utvärderingen utgår från förvaltningsmyndighetens årligen löpande uppföljning av programmets genomförande vilket presenteras för övervakningskommittén och dokumenteras i de årliga genomföranderapporterna som skall granskas och godkännas av övervakningskommittén.

Utvärderingen är kopplad till den interna arbetsgruppens bedömningar och rapportering av programmet så att båda processerna stödjer varandra.

Utvärderingsuppdragets steg 1 utgår huvudsakligen från den information som finns tillgänglig i förvaltningsmyndighetens uppföljningssystem (landskapsregeringens stödtilämpning för EU-stöd) kompletterat med intervjuer av såväl stödmottagare som programförvaltningen.

I steg 2 kompletteras metodvalet utöver intervjuer och analys av övervakningsindikatorerna i stödtilämpningen med en teoribaserad preliminär utvärdering för att röna de enskilda insatsernas inverkan på de resultatmål för sysselsättning, omsättning och förädlingsvärde vilka är uppsatta för de särskilda mål som delfinansieras från regionalfonden (Eruf). Källmaterialet för resultatindikatorerna (Eruf) utgörs av offentlig statistik. För socialfondens del bedöms på samma sätt preliminärt de gemensamma långsiktiga resultatindikatorerna för

deltagare mot tillgängligt statistiskt material för Åland avseende arbetsmarknad, sysselsättning och utbildning.

Utvärderingen av programmets effekter i steg 3 bygger på samma metodval som i steg 1-2 men utökad med en slutlig bedömning och analys av programmets måluppfyllelse och bidrag till målen i Europas gemensamma tillväxt och sysselsättningsstrategi.

Närmare om metoden och vilken tillgänglig data som finns kommer att närmare preciseras i det anbudsunderlag som utformas och finns tillgängligt när uppdraget bjuds ut.

Förvaltningsmyndigheten tar ställning till den slutgiltiga metoden i förhållande till de anbud som lämnas in.

Ett blandat tillvägagångssätt med intern och extern expertis kommer att användas. Externa utvärderare som anlitas kommer att använda de uppgifter som mottagits från förvaltningsmyndigheten samt övriga uppgifter som samlats in och gör en oberoende bedömning av desamma.

2.6 Indikativa utvärderingsfrågor

Utvärderingen i steg 1 och 2 omfattar genomförandet av informations- och offentlighetsåtgärder samt programgenomförandet.

Utvärderingen ska särskilt belysa följande utvärderingsfrågor (preliminärt):

- a) Har de mål som angivits i kommunikationsstrategin uppnåtts?
- b) Har de kommunikationsåtgärder som vidtagits nått programmets målgrupper effektivt?
- c) Har projektstyrningen i projekten varit professionell och effektiv och vilken betydelse har detta haft för projektens framgång?
- d) Hur väl har genomförda förenklningar i programgenomförandet fungerat?

Utvärderaren ska även göra en kompletterande analys av programindikatorerna så att bedömningen av validiteten av uppgifterna kan göras.

Utvärderingen ska dessutom belysa hur insatserna hittills förmått bidra till att nå de uppställda kvantitativa och kvalitativa målen samt inkludera en preliminär bedömning av de uppnådda resultatens långsiktighet (Eruf/ESF). De huvudsakliga resultatindikatorerna för programmet åskådliggörs i bilaga 3.

Utvärderingsfrågorna a-b omfattar enbart steg 1.

Utvärderingen av effekterna av programmet utvärderas i förhållande till trender och utvecklingen i regionen och programmets bidrag till desamma.

Preliminära riktgivande utvärderingsfrågor för utvärdering av programmets långsiktiga resultat (effekt) i steg 3:

- Har målen i programmets insatsområden uppnåtts eller är de på god väg att göra så?
- Vad är effekten av programmet i den uppmätta förändringen?
- Vilka andra relevanta faktorer har bidragit till den uppmätta förändringen?

- Uppvisade tidigare uppnådda kortsiktiga resultat en mer bestående verkan/effekt?
- Hur har måluppfyllelsen bidragit till bredare politiska mål i uppfyllelsen av Europa 2020 strategin?

2.7 Tidsplan

Med erfarenhet från tidigare programperioder kommer merparten av projektens livslängd sträcka sig över fler år varvid projektens långsiktiga måluppfyllelse förväntas redovisas under programperiodens andra hälft. Den viktigaste delen av utvärderingsuppdraget vilken omfattar en bedömning av effekterna kommer därför att göras under programperiodens senare del.

I de årliga genomföranderapporterna ska det ingå en sammanfattning av resultaten av alla utvärderingar som har blivit tillgängliga under föregående räkenskapsår⁷. De utvidgade årliga genomföranderapporterna som lämnas in 2017 och 2019 ska ytterligare innehålla information och bedömning avseende framsteg när det gäller genomförandet av utvärderingsplanen och uppföljningen av resultaten av utvärderingen⁸. De första externa utvärderingsresultaten tas emot under våren 2017 (steg 1) och våren 2019 (steg 2).

Utvärderingsuppdragets steg 1 och 2 består i stor utsträckning på en samlad bedömning (analys) av inrapporterat resultat och trovärdigheten i de resultatmål som presenterats i ansökningarna och godkänts i samband med förvaltningsmyndighetens finansieringsbeslut samt de första inrapporterade resultaten av genomförda aktiviteter.

Förvaltningsmyndigheten ansvarar för den löpande övervakningen av projektens genomförande och inrapportering av indikatorer (landskapsregeringens stödillämpning för EU-stöd). Registrering av antalet deltagare som både påbörjat och avslutat en aktivitet inom ramen för projekt finansierade från socialfonden följs upp kontinuerligt under projektets livslängd i samband med lägesrapporteringar.

I likhet med socialfonden följs antalet deltagande företag kontinuerligt upp i projekt delfinansierade från regionalfonden i samband lägesrapporteringen till förvaltningsmyndigheten. Långsiktiga resultat i form av t.ex. sysselsättning och nya företagsetableringar kan förväntas i större utsträckning i utvärderingens steg 3.

Utvärderingsresultaten i steg 3 vilken utgör en analys av programmets mera långsiktiga effekter tas emot under våren 2022 och presenteras för övervakningskommittén.

Senast vid utgången av 2022 ska den förvaltande myndigheten för det operativa programmet lägga fram en rapport till kommissionen som sammanfattar resultaten av den genomförda utvärderingen⁹.

⁷ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 2015/207 av den 20 januari 2015 om *detaljerade tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013*, artikel 5 bilaga V, del A

⁸ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 2015/207 av den 20 januari 2015 om *detaljerade tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013*, artikel 5 bilaga V, del B

⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om *gemensamma bestämmelser*, artikel 114 p.2

Utvärderingsrapporten över programmets effekter kommer att ingå i programmets slutrapportering tillsammans med resultaten från delrapporterna i steg 1 och 2¹⁰.

Utvärderingsresultaten förväntas även att ge värdefull information inför planering och genomförande av nästa programperiod och för den utvärdering i efterhand (ex post) som kommissionen ansvarar för i samarbete med medlemsstaterna. Utvärderingen i efterhand ska vara slutförd senast den 31 december 2024.

Bilaga 1

Vem	Vad	När	Referens
Ålands landskapsregering /Förvaltningsmyndighet	Anbudsunderlag (Terms of Reference)	Våren 2016	Guidance Document on Evaluation Plans, Terms of Reference for impact Evaluations, Guidance on Quality Management of External Evaluations
Ålands landskapsregering /Förvaltningsmyndighet	Val av utvärderare	Hösten 2016	Avtal/kontrakt
Övervakningskommittén	Information om utvärderingsuppdraget	Hösten 2016	Uppföljning av utvärderingsplanen
Externa utvärderare	Delrapport (Steg 1)	Våren 2017	
Övervakningskommittén	Delrapporten presenteras för ÖK. ÖK granskar och godkänner förvaltningsmyndighetens genomföranderapport vilken inkluderar resultat från utvärderingens delrapport.	Våren 2017	Uppföljning av utvärderingsplanen
Externa utvärderare	Delrapport (Steg 2)	Våren 2019	
Övervakningskommittén	Delrapporten presenteras för ÖK. ÖK granskar och godkänner förvaltningsmyndighetens genomföranderapport vilken inkluderar resultat från utvärderingens delrapport.	Våren 2019	Uppföljning av utvärderingsplanen
Externa utvärderare	Slutrapport av utvärderingsuppdraget (Steg 3)	Våren 2022	
Ålands landskapsregering /Förvaltningsmyndighet	Kvalitetsbedömning	Våren 2022	Guidance on Quality Management of External Evaluations
Övervakningskommittén	Granskar och godkänner slutlig utvärderingsrapport och kvalitetsbedömning	Våren 2022	Uppföljning av utvärderingsplanen Guidance on Quality Management of External Evaluations

¹⁰ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 2015/207 av den 20 januari 2015 om *detaljerade tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013*, artikel 5 bilaga V, del B

Ålands landskapsregering	Godkänner	Höst 2022	Uppföljning av utvärderingsplanen Guidance on Quality Management of External Evaluations
-----------------------------	-----------	-----------	--

Bilaga 2

Vem	Vad	När	Referens
Ålands landskapsregering /Förvaltningsmyndighet/Över vakningskommittén	Sammanfattning av resultat av utvärderingen i genomföranderapporterna	Senast 31 maj årligen tom 2023. Senast 30 juni 2017 och 2019	Förordningen om allmänna bestämmelser EU 1303/2013 art. 50
Kommissionen	Sammanfattande rapport om programmen inom ESI -fonderna på basen av medlemsstaternas genomföranderapporter	Varje år from 2016	Förordningen om allmänna bestämmelser EU 1303/2013 art. 53
Medlemsstaten/Finland/Åland	Sammanfattning av resultat av utvärderingarna i framstegsrapporterna	Senast 31 augusti 2017 och 31 augusti 2019	Förordningen om allmänna bestämmelser EU 1303/2013 art. 52
Kommissionen	Strategisk rapport om programmen inom ESI – fonderna på basen av medlemsstaternas framstegsrapporter	Senast 31 december 2017 och 31 december 2019	Förordningen om allmänna bestämmelser EU 1303/2013 art. 53
Ålands landskapsregering/ Förvaltningsmyndighet/ Övervakningskommittén	Rapport som sammanfattar resultaten av de utvärderingar som gjorts under programperioden och vilken skall stöda den ex-post slututvärdering som är under kommissionens ansvar i nära samarbete med medlemsstaten.	Senast 31 december 2022	Förordningen om allmänna bestämmelser EU 1303/2013 art. 114
Europeiska kommissionen	Utvärdering i efterhand (ex-post)	Senast 31 december 2024	Förordningen om allmänna bestämmelser EU 1303/2013 art. 114 Guidance Document on Evaluation Plans, Terms of Reference for Impact Evaluations, Guidance on Quality Management of External Evaluations

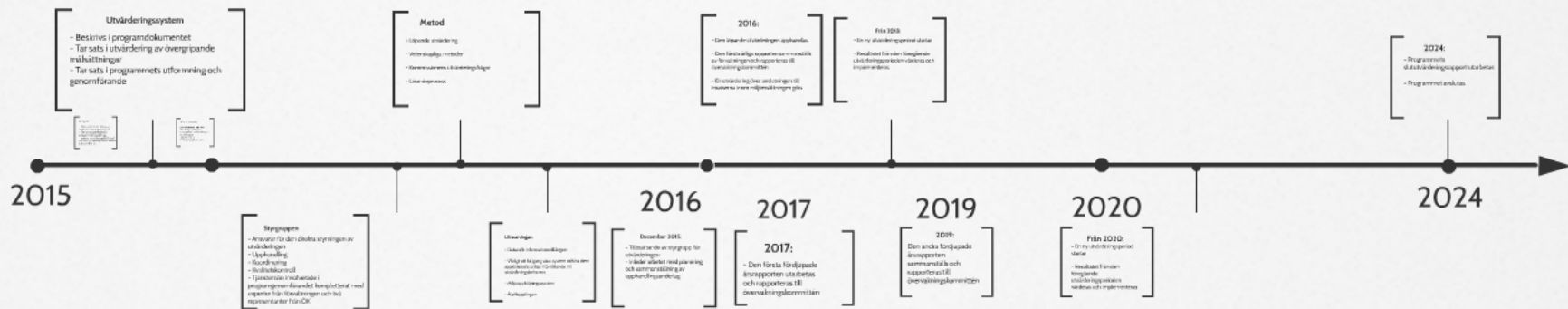
Bilaga 3

Fond	Särskilt mål	Resultatindikatorer	Mål 2023	Källa	Rapportering
Eruf	Att främja affärsutveckling, tillväxt och innovationer	Förädlingsvärde (€) per arbetstimme för valda branscher vilka närmare definierats i programmet	54,2	Statistikcentralen , ÅSUB	2017, 2019 och slutrapport
	Att främja konkurrenskraft hos små och medelstora företag (SMF)	Förändrad omsättning i SMF (€) inom alla sektorer, förutom fiske, vattenbruk och primärproduktion	1 405 022 000		2017, 2019 och slutrapport
		Förändrad sysselsättning (anställda) i SMF	6 200		2017, 2019 och slutrapport
ESF	Minskad arbetslöshet med fokus på ungdomar och ökad rörlighet på arbetsmarknaden	Icke förvärvsarbetande som söker arbete efter avslutad åtgärd	30 (18 män/12 kvinnor)	Landskapsregeringens stödtillämpning för EU-stöd	Årligen
		Deltagare i utbildning efter avslutad åtgärd	100 (55 män/45 kvinnor)		Årligen
		Deltagare i sysselsättning, inklusive egenföretagande, sex månader efter avslutad åtgärd	45 (25 män/20 kvinnor)		2019 och slutrapport
		Deltagare i utbildning, som leder till en examen, en lärlingsutbildning eller en praktikplats sex månader efter att de lämnat projektet	120 (66 män/54 kvinnor)		2019 och slutrapport
	Minskad risk för marginalisering	Missgynnade deltagare som söker arbete, studerar, får kvalifikation, deltar i sysselsättning, inklusive egenföretagande, efter avslutad åtgärd	45 (16 män/29 kvinnor)		Årligen
		Antal långtidsarbetslösa	60		Årligen
		Deltagare i sysselsättning, inklusive egenföretagande, sex månader efter avslutad åtgärd	45 (16 män/29 kvinnor)		2019 och slutrapport

	Uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens av arbetskraften	Deltagare som erhållit en kvalifikation efter avslutad åtgärd	500 (200 män/300 kvinnor)		Årligen
		Deltagare med förbättrad arbetsmarknadssituation sex månader efter avslutad åtgärd	100 (40 män/60 kvinnor)		2019 och slutrapport
	Flexibla och relevanta utbildningssystem	Antal utbildningsanordnare som tar i bruk en ny metod eller ett nytt system	2		Årligen
		Antal system som används ännu sex månader efter projektavslut	2		Årligen

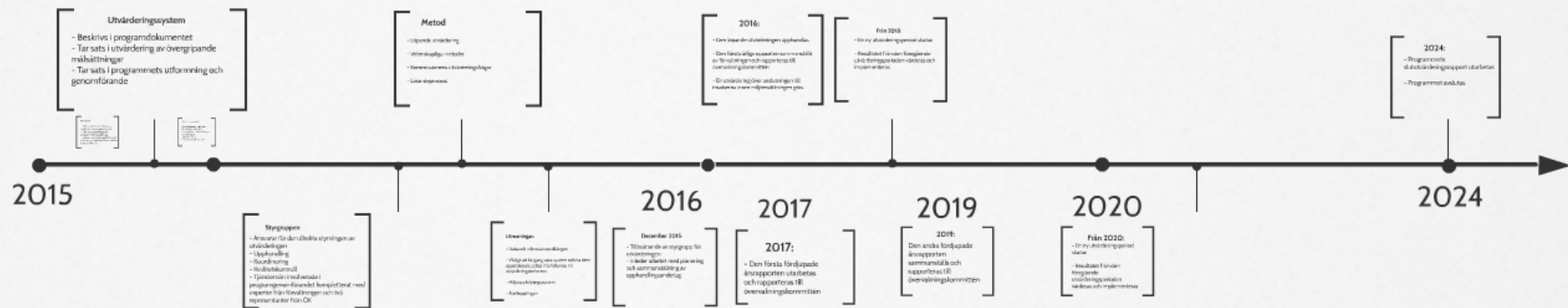
Landsbygdsprogrammet 2014-2020

Utvärderingsplan

Landsbygdsprogrammet 2014-2020

Utvärderingsplan

Utvärderingssystem

- Beskrivs i programdokumentet
- Tar sats i utvärdering av övergripande målsättningar
- Tar sats i programmets utformning och genomförande

Tre syften

- Främja effektiv utformning och implementering av programmet
- Främja måluppfyllelsen för

Vem är ansvarig?

- Landskapsregeringen som förvaltningsmyndighet
- Styrgruppen för utvärderingen

Tre syften

- Främja effektiv utformning och implementering av programmet
- Främja måluppfyllelsen för programmets målsättningar
- Bedöma om målen uppfyllts samt om strategin med åtgärderna faktiskt bidragit till detta

Vem är ansvarig?

- Landskapsregeringen som förvaltningsmyndighet
- Styrgruppen för utvärderingen
- LAG-gruppen
- Stödmottagare
- Övervakningskommittén

Styrgruppen

- Ansvarar för den direkta styrningen av utvärderingen
- Upphandling
- Koordinering
- Kvalitetskontroll
- Tjänstemän involverade i programgenomförandet kompletterat med experter från förvaltningen och två representanter från ÖK

Metod

- Löpande utvärdering
- Vetenskapliga metoder
- Kommissionens utvärderingsfrågor
- Lärandeprocess

Utmaningar:

- Data och informationstillången
- Viktigt att få igång våra system och ha dem uppdaterade också i förhållande till utvärderingsbehoven
- Miljöuppföljningssystem
- Återkopplingen

December 2015:

- Tillställande av styrgrupp för utvärderingen
- Inleder arbetet med planering och sammanställning av upphandlingsunderlag

2016:

- Den löpande utvärderingen upphandlas
- Den första årliga rapporten sammanställs av förvaltningen och rapporteras till övervakningskommittén
- En utvärdering över anslutningen till insatserna inom miljöersättningen görs

2017:

- Den första fördjupade årsrapporten utarbetas och rapporteras till övervakningskommittén

Från 2018:

- En ny utvärderingsperiod startar
- Resultatet från den föregående utvärderingsperioden värderas och implementeras

2019:

Den andra fördjupade
årsrapporten
sammanställs och
rapporteras till
övervakningskommittén

Från 2020:

- En ny utvärderingsperiod startar
- Resultatet från den föregående utvärderingsperioden värderas och implementeras

2024:

- Programmets slututvärderingsrapport utarbetas
- Programmet avslutas

Landsbygdsprogrammet 2014-2020

Utvärderingsplan

